

še prav srečo. Iz kraja se je bilo bati, da se zaplete v vojsko ali Njih veličanstvo, svitli cesar hoče mir na domu, pri svojih ljudstvih in tudi naproti drugim državam velja sedanji vladi isto načelo. Žal, da stane to veliko denarja, kajti najboljše skrbi tedaj za mir, če kaže, da se ji ni bati sovražnih čet, ali zato je treba močne armade in take nam, hvala Bogu, ne manjka in za njo skrbi nova vojaška postava še čisto posebej.

Poleg tega stojimo v ozki zavezi z Nemčijo in Italijo. Če toraj tudi vre okoli nas, v Srbiji, Bolgariji, v Rusiji in Franciji, naše cesarstvo gleda lahko zaupljivo v novo leto. Ako tudi pride do vojske, nas ne zadene samih in tako nam ni treba strahú pred njo. Nemški cesar, Viljem II., je bil sam več dni v gostji pri našem svitlem cesarji in se je lahko prepričal, da v Avstriji ne pozna nihče druge volje, kakor je volja svitlega cesarja.

Uže 40 let je žezlo cesarsko v rokah Njih veličanstva in daj Bog, da še ostane dolgo! Marsikaj še je pri nas spraviti v red in avstrijska ljudstva imajo zaupanje, da še je to mogoče pod modrim vladanjem Njih veličanstva. Nove postave, da si je njih lice po zunanji podobi trdo imajo v sebi dobro jedro in s časom vzkali iz njih in vzraste lepo drevo, pod njegovim vejevjem pa bode vseh ljudstev širne Avstrije življenje srečno, zadovoljno.

Daj Bog, da doživimo v prihodnjem letu lepih in veselih dni! Ako storimo v to vsi, kar je v naši moči in vsi, kar smo dolžni, tedaj smo za veliko bližje upu, da nam postane iz naše želje tudi resnica. V ta namen si torej podajmo vsi roke in v tem namenu želimo mi vsem našim ljubim bralcem: Srečno novo leto!

O trganji kmetij.

(Govor dr. Gregorčca v drž. zboru.)

(Konec.)

Severni Amerikanci so praktični ljudje. Svoje politične svobode varujejo strogo. Ali učenjakov predsodke in prazne besede liberalcev brez pomišljanja zavržejo takoj, ko izprevidijo, da so pogubne. Jednako bi tudi naj postopali sedaj mi, ko se moremo prepričati, kako tira svobodno trganje zemljišč tudi naš kmetijski stan v propast. Tukaj treba pomagati, to pa hitro, sicer nam kar uničijo kmeta hvalisane liberalne svobode. Sploh pa to ni več vprašanje za domorodca in človekoljuba. Temu je glavna skrb sedaj, kako bi se naj pomagalo? Priznavam in sem tega popolnem prepričan, da po zgledu slavjanskega „mira“ ali zadruga ne moremo pri nas postopati. Celó slavjansko prebivalstvo v Cislajtaniji žalibog nema več pravega spomina na ove naprave. Prikladnejši našim razmeram

so zgledi hanoveranskih kmetijskih dvorov in severoameriških kmetijskih domov. In to pot je krenil tudi zakon, o katerem se danes razgovarjamo, ker v § 16 (17) odbija svobodno trganje kmetijskih posestev.

Nasprotnikom ne ugaja oni paragraf ter priporočajo drugih sredstev kmetom v pomoč, namreč: svobodno novo šolo, denarstvenih zavodov, društva in državno enketo, ki bi naj še preiskovala, je li res, da kmetijski stan propada, zakaj in kako mu je pomagati? Več teh sredstev imamo itak že dolgo, novo svobodno šolo že 20 let, mnogo hranilnic in posojilnic, zakon za delovanje v društvih. Toda kljub temu propada kmetijski stan, gotov dokaz, da ona sredstva niso prava: kmetu je treba zdatnejših, treba ga storiti smožnega, da se more sam postaviti na noge. Osamljen je preslab boriti se uspešno zoper sile kapitala. Da se trganje zemljišč zabranjuje, to je na korist kmeta, njegove rodbine, občine, in naroda. Kaj se zgodi, kedar kmet propade? Hudi nasledki ne zadenejo samo njega, ampak tudi njegovo ženo, otroke, vso rodbino. Ako kmet posestvo vsled svoje lahkomiselne zapravljivosti ali kake nesreče zgubi, trpi tudi njegova rodbina; pahnjena je s posestva v žalostno nemaništvo, občina, dežela pa dobi naposled vse na oskrbovanje.

Po mojem menjenji je torej potrebno kmeta braniti zoper silo kapitala in veleposestva, kar se najlezje doseza, ako se modro omeji svobodno razkosavanje in razprodavanje zemljišč.

Zoper nasvetovano državno enketo pa zelo odločno ugovarjam. Meni je ta državni zbor dovolj — enketa. Sijajnejše ni mogoče sklicati, saj vidimo tukaj zbranih kmetov, meščanov, plemenitašev, uradnikov, sploh zastopnikov raznovrstnih. Tri leta je odbor pretresaval agrarno vprašanje, podpiran od vlade. Mislim, da nam more zadostovati toliko preiskovanje.

Sicer pa kaj bi neki taka enketa preiskovalna naposled iztaknila? Gotovo le to, kar že itak vemo: kmetu se huda godi, treba mu pomagati. No, sklenimo to in storili bomo najbolje svojo dolžnost! (Dobro, na desni! — Govorniku se od mnogih strani čestita.)

Gospodarske stvari.

Krava in nje molžnja.

Vsaka gospodinja se je lahko že prepričala, posebno kedar izpremeni deklo, pa dobi slabo za dobro, kako veliko drugačije je mleko in koliko ga dobi od iste krave manj, kakor pri prejšnji, spretni dekli. Veliko pride na to pri kravi, kako da jo molzemo. Ako se pomolze le tako bolj po vrhu, kaj rado se izgodi, da se krava prevrže iz dobre v slabo kravo, kar se